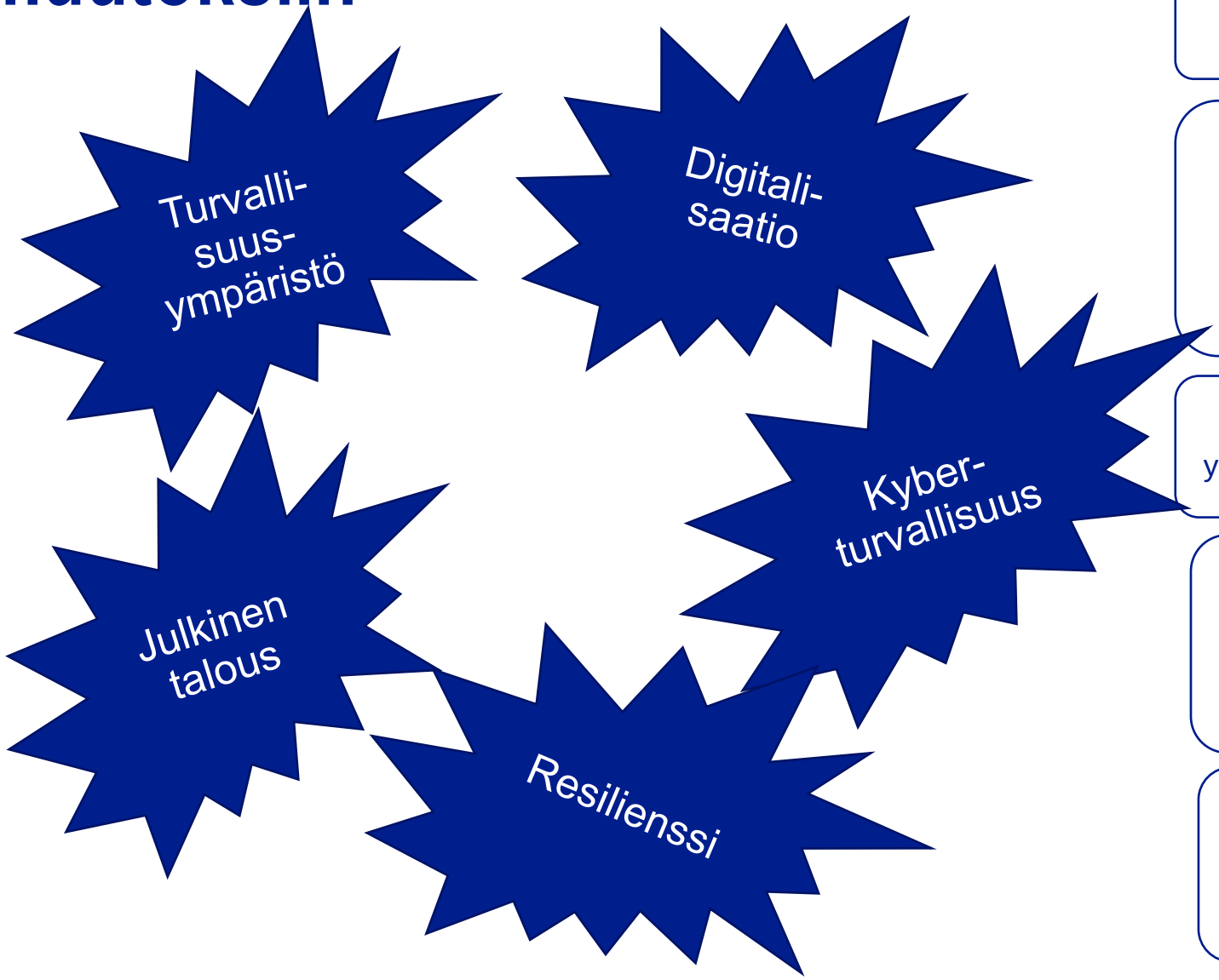
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Hallituksen vuosikertomus 2023

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 4.6.2024

Osastopäällikkö, ylijohtaja Olli-Pekka Rantala

Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Turvallisuusympäristö Suomessa ja Euroopassa on muuttunut. Yhteistyön merkitys kasvaa.

Erittäin kireä taloustilanne on korostanut entisestään tarvetta hyödyntää täysimääräisesti digitalisaation ja tekoälyn tuomat mahdollisuudet toiminnan tehostamiselle sekä toisaalta uudelle arvon luonnille datatalouta kiihdyttämällä.

Digitalisaation mukana tulee myös riskejä. Digitaidot, yksityisyyden suoja ja kyberturvallisuus on varmistettava.

Liikenne- ja viestintäverkkojen ja -palveluiden on siedettävä häiriöitä ja oltava palautumiskykyisiä. Sään ääri-ilmiöt aiheuttavat yhä enemmän vahinkoa tai haittaa liikenteelle ja viestinnälle.

Julkisen talouden tervehdyttäminen on vaatinut tuottavuutta nostavia toimenpiteitä, tehtävien priorisointia ja riskien hallinnan parantamista.

Toimialan tuloksellisuus – yhteenveto

Tavoite	Arvo-sana	Keskeisiä aikaansaannoksia
Suomi on edelläkävijä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää	HYVÄ	Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen eli fossiilittoman liikenteen tiekartan toteuttamista jatkettiin. Ohjelma tieliikenteen uusien polttoaineiden jakeluinfran kehittämiseksi Suomessa vuoteen 2035 valmistui maaliskuussa. Uusi päästökauppalaki tuli voimaan 1.1.2024. Päästökauppa laajeni koskemaan myös meriliikenteen. Joukkoliikenteen rahoituksella turvattiin keskeisiä yhteyksiä. Joukkoliikenteen palvelujen ostojen lisäksi rahoitusta osoitettiin puhtaan joukkoliikennekaluston käyttöönottoon ja liikennöintiin.
Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinon-harjoittamista	HYVÄ	Liikenne 12 -suunnitelman toteuttamista jatkettiin. Kertomusvuonna on kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota kriittisen infrastruktuurin turvaamiseen ja sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseen. Suunnitelman päivitys on meneillään. Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF) -ohjelmasta Suomi sai vuonna 2023 rahoitusta liikennehankkeille yhteensä noin 91 miljoonaa euroa (mukaan lukien sotilaallinen liikkuvuus ja vaihtoehtoiset käyttövoimat) ja digihankkeisiin yhteensä noin 22,4 miljoonaa euroa. EU:n digipalvelusäädös, jonka tarkoituksena on parantaa internetissä toimivien välityspalvelujen avoimuutta ja turvallisuutta käyttäjille, toimeenpantiin kansallisesti. Uusi luotsauslaki (561/2023) tuli voimaan 1.9.2023. Muutosten seurauksena merenkulun turvallisuuden Suomen vesialueilla arvioidaan kokonaisuudessaan parantuvan.
Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä	ERINOMAINEN	Ministeriöiden pysyvä yhteistyöryhmä digitoimisto on valmistellut sekä ensimmäisen Suomen raportoinnin ja etenemissuunnitelman komissiolle että kansallisen toimeenpanosuunnitelman. Liikenne- ja viestintäministeriön vastuulle kuuluvien digitaalisen infrastruktuurin toimenpiteiden valmistelu on käynnistetty. Tavoitteiden toteutumiseksi on tunnistettu keskeiset vaikuttamisen kohteet ja vaikutettu EU:n tulevan komission työsuunnitelmaan. Rautateiden kulunvalvonnan uudistavassa Digirata-hankkeessa jatkui kehitys- ja verifiointivaihe. Suomi on toiminut sen eteen, että EU:n rautatieliikenteen regulaatio olisi mahdollisimman teknologianeutraalia ja että se edistäisi automaatiota ja digitalisaatiota, sekä mahdollistaisi kaupallisten viestintäverkkojen käytön sallimisen EU:ssa. Sääennustepalveluissa datapohjaisia ennustemenetelmiä on kehitetty ja eri käyttäjäsektoreille on lisätty kohdennettuja tekoälypohjaisia vaikutusennustemenetelmiä. Kesällä otettiin testikäyttöön avoimesti saatavilla oleva datapohjainen globaali sääennustemenetelmä ensimmäisten joukossa Euroopassa. Äärisääilmiöiden seurannan ja ilmastonmuutoksen sopeutumisen tueksi ollaan kehittämässä digitaalisia kaksosia uusinta laskentateknologiaa hyödyntäen. Suomi oli ensimmäinen Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan vuoden 2023 Digibarometrissa, jossa Suomen sijoitus on noussut erityisesti yritysten vertailussa. Euroopan komission European Innovation Scoreboard 2023 -mittauksessa Suomi sijoittui kolmanneksi.

Lausuman edellyttämät toimenpiteet käynnissä

- **Uusi tieliikennelaki** *HE 180/2017 vp – EV 65/2018 vp*
- **Oikaisuvaatimus väliaikaiseen ajokieltopäätökseen** *HE 91/2019 vp – EV 75/2019 vp*
- **Taksipalveluiden saatavuuden parantaminen ja julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen** *HE 176/2020 vp – EV 34/2021*
- **Laajakaistarakentamisen tuki** *HE 221/2020 vp – EV 195/2020 vp*
- **Ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimusten vaikutukset** *HE 70/2021 vp – EV 106/2021 vp*
- **Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032** *VNS 2/2021 vp – EK 23/2021 vp (kohta 1)*
- **Liikennepalvelulain hyvämaineisuus ja kuljettajan ajolupaa koskeva sääntely** *HE 194/2021 vp – EV 222/2021 vp.*
- **Tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuuden parantaminen** *HE 291/2022 vp – EV 290/2022 vp*
- **Luotsauslain uudistuksen vaikutukset merenkulun toiminnan jatkuvuudelle** *HE 293/2022 vp - EV 306/2022 vp*

Lausuma ei anna enää aihetta toimenpiteisiin

- **Uudet liikkumisvälineet** *HE 24/2015 vp – EV 110/2015 vp*
- **Ajokorttilain kokonaisuudistus** *HE 146/2017 vp – EV 29/2018 vp (kohta 1)*
- **Vahvan sähköisen tunnistamisen markkinat ja hintasääntelyn tarpeellisuus** *HE 237/2020 vp – EV 17/2021 vp*
- **Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032** *VNS 2/2021 vp – EK 23/2021 vp (kohta 2)*
- **Postilain muuttaminen** *HE 58/2022 vp – EV 246/2022 vp*
- **Vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikainen tuki** *HE 171/2022 vp – EV 147/2022 vp*